een stad waar een Universiteit bestaat, en nu haar school *naast* deze Universiteit doet optreden.

En zelfs wijzigt het niets in den stand der zaken, of zij al haar school met deze Universiteit in zeker verband brengt. Ze kan dit toch nooit anders dan bij opzegbaar contract doen, en uit dien hoofde nooit anders dan een mechanisch, nimmer een organisch verband tot stand brengen.

De eenige vraag, die over het karakter van zulk een opleidingsschool beslist, is en blijft altijd, van wie ze uitgaat, aan wie ze toebehoort, onder wiens zeggenschap ze staat, en wie over haar heden en haar toekomst beslist.

Ook al gaat men zoover als het bekende voorstel-Bavinck ging van te zeggen: Zoo de Universiteit, waarmede de kerk in contractueel verband wil treden, haar theologische faculteit opheft, ben ik, kerk, bereid, u, Universiteit, toe te staan mijn opleidingsschool „theologische faculteit" te *noemen*, en mijn school, bij contract, tot wederopzeggens toe, aan uw Universiteit onder dien naam aan te haken, — toch brengt dit in het *karakter* dier opleidingsschool niet de minste verandering. Ze zou ook onder dien geleenden naam, en onder dat contractueel verband, kerkelijke vakschool zijn en blijven.

Dit is zóó waar, dat in de stellingen, de vorige week in *De Bazuin* gepubliceerd, met zoovele woorden staat:

> Alles samenvattende, komen wij tot de slotsom dat eenheid van opleiding, in den weg van samenwerking tusschen de Geref. kerken en de Vereeniging voor Hooger Onderwijs, alleen te verkrijgen is, wanneer de Theol. Faculteit aan de Vrije Universiteit *in dezelfde verhouding tot de Geref. kerken komt te staan, als thans de Theol. School.*
>
> De Gereformeerde kerken mogen met niet minder tevreden zijn, dan dat bij haar beruste de benoeming, salarieering, schorsing en het ontslag van de Hoogleeraren in de Godgeleerdheid.

Duidelijker kon niet worden uitgedrukt, dat de naam van Theologische Faculteit, niets dan een *naam* zou zijn, en dat er niets, volstrekt niets anders dan een kerkelijke vakschool zou overblijven.

Iets wat geldt, geheel afgescheiden van de vraag, of zulk een „Theologische Faculteit" staan zou naast de Theologische School, of alleen zou bestaan. In het eerste geval zou men verkrijgen *twee* kerkelijke opleidingsscholen, de ééne genaamd Theologische Faculteit, de andere genaamd Theologische School, maar beide van geheel hetzelfde karakter. In het tweede geval zou er maar één zijn.

Indien er nu maar één was, zou men volstrekte eenheid van opleiding hebben, met minder kosten en beter gebruik van de leerkrachten, maar men zou niets overhouden, dan opleiding in een kerkelijke vakschool, d. i. *Seminaristische opleiding*.

Alzoo zou men derhalve tot een uitkomst geraken, die lijnrecht in strijd was met hetgeen in 1889 met 57 van de 80 op de beide Synoden uitgebrachte stemmen, volgens de officieele verklaring van Deputaten der toenmalige Christelijke Gereformeerde kerken, ook van die zijde als eisch van ons beginsel erkend is.

Het is dus volkomen waar, dat alles hier aankomt op de vraag, wie het doceerend personeel aanstelt, schorst, ontslaat, salarieert, en dus ook instrueert; maar juist het antwoord op *die* vraag maakt tevens uit, of de opleiding een universitair of seminaristisch karakter zal dragen.

Indien de benoeming, het ontslag, de schorsing, de salarieering en dus ook de instructie van het docerend personeel uitgaat van de kerken, dan is de opleiding noodzakelijkerwijs seminaristisch.

En, omgekeerd, om universitair te zijn, *mag* en *kan* benoeming, salarieering en instructie niet eenzijdig en uitsluitend van de kerken komen.

Of men zegt: het verschil loopt over de vraag, of de kerken al dan niet het uitsluitend recht zullen hebben, om het doceerend personeel aan te stellen, te salarieeren en te instrueeren; of wel dat ik zeg: het verschil loopt over de vraag, of de opleiding universitair dan wel seminaristisch zal zijn, komt dus precies op hetzelfde neer; er bestaat niet het minste onderscheid tusschen.

Het verschil tusschen beide voorstellingen is alleen dit, dat wie het verschil karakteriseert *naar den aard en de natuur der opleiding*, spreken moet van: universitair of seminaristisch; en dat omgekeerd, wie spreekt van aanstellen enz. al dan niet door de kerken, het oog vestigt op de practische wijze, waarop de ééne of de andere opleiding in het leven treedt.

De laatste legt dan den nadruk op de wijze waardoor de seminaristische opleiding tot stand komt en gewaarborgd wordt; de eerste op het feit dat de opleiding zoodoende seminaristisch wordt.

Het is zoo, op zichzelf, en in het afgetrokkene, laat zich de vraag stellen, of de kerken niet een geheele Universiteit konden stichten, en of op die wijs de opleiding niet universitair kon zijn, en toch geheel van de kerken uitgaan. Hierop echter gaan we voorshands niet in, daar dit plan niet aan de orde is. Kwam het aan de orde, dan zou blijken, dat ook hierin zich geen uitweg opent. Maar daar aan zoo iets niet gedacht wordt, zou het tot niets leiden, dit thans reeds nader aan te toonen.

We bepalen ons thans tot den gedanen voorslag, en dan staat het nu over en weer vast, dat zij, die voorslaan, dat de benoeming, de schorsing, het ontslag en de salarieering van het doceerend personeel ook van de Theologische faculteit uitsluitend aan de kerken zouden staan, bedoelen, en dit ook uitspreken, *dat die Theologische Faculteit in alles zou worden, wat nu de Theologische school is, of wil men, krachtens haar aard zijn moet.*

En daar nu de opleiding *in* een Theologische school seminaristisch is, zoo volgt hier uit, dat zij, die dezen eisch stellen, *alle* opleiding, zooveel aan hen staat, *seminaristisch* willen maken. Alleen blijft dan nog de „vrije studie", doch deze kan evengoed zijn, dat een predikant thuis zijn eigen zoon opleidt, en is dus hoogstens een toegeven, dat desnoods ook een universitair opgeleide onderzocht zal worden. Maar hoe ook bezien, het is, als kerken, uitspreken dat men in het groote probleem: universitaire of seminaristische opleiding, de universitaire op zij zet, en voor de seminaristische kiest. Vlak het omgekeerde dus van hetgeen in 1889 door de overgroote meerderheid van de vertegenwoordigers der kerken op de twee Synoden van Utrecht en Kampen, beoogd en verklaard werd.

Het is zoo, zij, die dezen eisch stellen, spreken nog niet van de *instructie* van het doceerend personeel, maar natuurlijk ligt dit er toch in begrepen.

Docenten kunnen er niet zijn, zonder instructie. Die instructie ontvangen zij natuurlijk van hen, die ze aanstellen en salarieeren. Of de kerken deze instructie dan zullen geven rechtstreeks, of door Curatoren, doet ter zake niets af. Ook de instructie van het doceerend personeel moet, op dit standpunt, uitsluitend van de kerken uitgaan.

Reeds nu blijkt dan ook, dat de bedoeling is, geen andere studenten bij de lessen toe te laten, dan die voldoen aan zekere voorwaarden van confessioneelen aard.

En dit reeds teekent het verschil.

Bij universitair onderwijs toch is dit het steeds geldend beginsel, dat men *publiek* college geeft, en dat de toegang tot deze colleges aan geen andere voorwaarden, dan aan dezulken die van wetenschappelijken aard zijn, wordt gebonden.

Bij de seminaristische opleiding daarentegen, laat men alleen dezulken tot de lessen toe, die men geschikt acht om voor den kerkedienst opgeleid te worden, en dat kan natuurlijk niemand zijn, die niet de confessie der kerken belijdt.

We noemen nu slechts dit ééne punt, omdat ook dit in de stellingen, die *de Bazuin* publiceerde, vermeld staat. Doch reeds dit ééne punt teekent dan ook principieel het verschil van positie. Bij de universitaire opleiding toegang voor een ieder die het diploma bezit, en geen uitsluiting. Bij de seminaristische opleiding toegang alleen voor hen, die de kerken goedkeuren.

Dit neemt natuurlijk niet weg, dat colleges aan een seminaristische school gegeven, zeer wel een degelijk en wetenschappelijk karakter kunnen dragen. Dit hangt er eenvoudig van af, of de kerken iemand van wetenschappelijken zin vinden, als ze te benoemen hebben. Doch dit verandert in niets het karakter der stichting en het karakter der opleiding. Dit karakter *is* en *blijft* seminaristisch.

Hier is geen ontkomen aan.

Nu kan het natuurlijk zijn, dat men, voor de veiligheid van de kerken in de toekomst, acht, de universitaire opleiding niet aan te durven. En natuurlijk, zoo metterdaad bleek, dat alleen de seminaristische opleiding, en deze volledig, de veiligheid der kerken kon waarborgen, zou men op zijn keuze voor de universitaire opleiding *moeten* terugkomen. Wat het zwaarste is, moet het zwaarste wegen. Mits men dan ook maar erkenne, dat men de universitaire opleiding prijs geeft, en alsnu, terwille van dit geheel ander belang, kiest voor de seminaristische, en alzoo toegeeft, dat de Roomsche kerk juister had gezien, dan onze vaderen deden.

Dat wij dit *niet* toegeven, rust op velerlei overwegingen, waarvan we nu slechts deze ééne herhalen, dat de seminaristische opleiding noch in Zwitserland, noch in Amerika, noch in Schotland, noch in Engeland gebleken is de confessioneele zuiverheid der opleiding ook maar in het minst te waarborgen, en dat de Doopsgezinde en Lutherse kweekscholen ten onzent geheel in het modernisme verloopen zijn. Een zeer enkele theologische school uitgezonderd, zijn ze *allen* afgeweken, en zijn vervallen in afwijkingen en ketterijen, die den grondslag der belijdenis raken, en de kerken vergiftigen.

Toch hebben wij steeds evenzoo erkend, dat de universitaire opleiding den waarborg voor confessioneele zuiverheid evenmin kan bieden. Zelfs helpt hier geen toezicht der kerken, want als de kerken zelve afwijken, schaadt zulk toezicht meer dan het baat.

Ons standpunt is daarom steeds geweest, en is dit nog: Behoud *beide*. Men heeft dit wel eens het standpunt van de *brandspuit* genoemd, en niet onjuist.

Wij redeneerden toch aldus: Gevaar voor afwijking bestaat, volgens de ervaring, zoowel voor de Universiteit als aan de Theologische school. Het veiligst gaat ge dus, zoo ge *twee* inrichtingen in stand houdt. Dan hebt ge altoos twee kansen voor één. Wijkt dan de Theologische school af, dan kan de Universiteit u nog redden. En omgekeerd, wijkt de Universiteit af, dan kan de Theologische school u tot uitkomst zijn. En we zien nog niet in, wat redelijkerwijs tegen deze redeneering is in te brengen.

En dat we dit niet *pro forma*, maar *reëel* bedoelden, blijkt uit den eisch dien we steeds stelden, dat beide inrichtingen stoelen zouden op een eigen wortel, zoodat, als de ééne viel, de andere staan bleef. Anders gaf het niet.

Inziende, dat desniettemin het zoeken van meerdere eenheid in zoo hooge mate gewenscht was, om kosten te sparen, de leerkrachten beter aan te wenden, en aan de spanning een einde te maken, waren we daarom steeds van oordeel, dat de oplossing moest worden gezocht in het bij elkander brengen van twee inrichtingen, die elkander kunnen aanvullen, en die, zoolang er geen gevaar opkwam, in goede harmonie saam konden werken. Maar die ook in die mate eigen zelfstandigheid behielden, dat, in de ure des gevaars, scheiding mogelijk was, en de kerken gered konden worden.

Dit dit den eisch met zich zou brengen, dat beide inrichtingen, volkomen uitgerust als parallel-inrichtingen zouden optreden, is natuurlijk nooit door ons beweerd, en wordt in de stellingen van de *Bazuin* verkeerdelijk als ons gevoelen voorgesteld.

Onze conclusie blijft daarom, dat de Theologische faculteit en de Theologische school beiden moeten blijven bestaan, gelijk dit ook op de Synode van '93 in het toenmalige rapport was voorgesteld.

Dit echter is op tweeërlei wijs denkbaar.

Men kan namelijk óf beide inrichtingen geheel los van elkaar, elk op zich zelf, laten voortbestaan, óf wel men kan ze, mits beider zelfstandig karakter gehandhaafd blijve, met elkander in saamwerking brengen.

Het eerste kost meer, het verbrokkelt de leerkrachten, het voedt het bestaan van twee stroomingen in de kerken.

Het laatste kost minder, het opent de gelegenheid om de voorhanden leerkrachten nuttiger aan te wenden, en het bevordert de eenheid der kerken.

Daarom pleiten we voor het laatste, en we zouden het een zegen achten, zoo het daartoe komen kon.

We durven zelfs zeggen en profeteeren, gelijk Prof. Bavinck in '93 te Dordrecht, dat het daartoe vroeg of laat komen zal.

Kan dit vooralsnog niet, dan blijft voorshands niet anders dan het eerste over. Dan moeten beide inrichtingen los van elkander blijven bestaan, en moeten de leden der kerken, van wie toch het geld voor beide inrichtingen komt, zich zoolang de meerdere kosten getroosten. Dan moeten we de verspilling van wetenschappelijke kracht, doordien nu twee hetzelfde doceeren, ons laten welgevallen. En ook, dan moet telkens weer het gevoel van broederlijke liefde worden opgewekt, om zooveel mogelijk de spanning te bezweren en de gedeeldheid der kerken tot een minimum te herleiden.

Zeker, een Universiteit is onbetrouwbaar, gelijk de stellingen van de *Bazuin* zeggen. We voegen er bij: even onbetrouwbaar is blijkens de ervaring een Theologische school. Noch de ééne noch de andere inrichting kan aan de kerken ooit afdoenden waarborg tegen afdoling in de toekomst geven.

Betrouwbaar is alleen de Heere onze God, in Wiens hand we zijn. Als er afwijking komt, is dit een toornen Gods jegens Zijn kerken, gelijk bewaring voor afwijking een daad van Zijn genade is.

En juist *die* genade zouden we verbeuren, en dien toorn Gods over ons brengen, zoo *de broederlijke liefde* onder ons schade leed, en zoo we niet met vereende kracht het heil van Zijn kerken zochten en die kerken tot de vervulling van haar hooge roeping bekwaamden.

Publiciteit.

De *Heraut* had den stelregel gevolgd, dat het beter is over een te houden conferentie vooraf geen woord in het publiek te schrijven.

Zelfs het feit, dat een conferentie in de maak was, werd door ons niet vermeld.

Toen echter in *de Bazuin* omtrent deze conferentie een *halve* mededeeling gedaan was, die, hoe onbedoeld ook, allicht tot onjuiste gevolgtrekkingen zou leiden, heeft *de Heraut* het beter geacht, *volle* publiciteit aan de zaak te geven; en wel geen publiciteit, waarin ons eigen oordeel zich uitsprak, maar een zoodanige publiciteit die zich bepaalde tot volledige mededeeling der documenten.

Dit scheen ons plicht.

Publiciteit moet gemeden, of volledig gegeven worden.

Ook hier schaadt al wat ten deele is.

Uit de Pers.

Men leest in *Hollands Kerkblad* dit:

Een dolende ridder. Onder dit opschrift schrijft Prof. Wielenga in de *Friesche Kerkbode* tegen Dr. A. Kuyper Jr. op een wijze, zooals onder ons niet behoort.

Wij achten openlijke bespotting in strijd met de broederlijke liefde en ongepast in de Gemeente van Christus.

Omdat hier de spot niet onszelven, maar een broeder geldt, spreken wij dit uit.

En omdat het voorbeeld van Prof. Wielenga, zelf een beminde broeder in den Heere, door ons gaarne hoog gehouden wordt.

We voegen hier geen woord aan toe.

Officieele Berichten

Ter inlichting.

De deputaten voor de hulpbehoevende kerken in de provincie Zuid Holland hebben bij officieel bericht de *juistheid* erkend van wat in overleg met de generale deputaten onlangs was medegedeeld.

Zij hebben voor het verstreken halfjaar bijgedragen, naar de som van *f* 500 per jaar, dus *f* 250. Dit was *f* 470 *te min*.

Ook geven voornoemde deputaten te kennen, dat *door hen* is *bepaald* hoeveel hunne kerken in dit Synodejaar konden bijdragen aan de generale kas, en dat de provinciale Synode van Zuid Holland op hare vergadering van Juni 1900 die som van *f* 500 op de begrooting heeft uitgetrokken.

Zij en Zuid Holland hebben zich dus *niet* gehouden aan art. 77.4°. der Acte van Middelburg, waarbij *niet aan provinciale deputaten* of prov. Synoden, *maar aan de deputaten der generale Synode* de bevoegdheid is verleend om *jaarlijks* aan de provinciale Synoden mede te deelen, wat, *hunns inziens*, door iedere provincie naar de draagkracht harer kerken voor die generale kas behoort te worden bijgedragen.

De deputaten der provincie Zuid-Holland zeggen verder geprotesteerd te hebben tegen den omslag der generale deputaten, daar die in strijd was met hetgeen art. 77.4°. Middelburg bepaalt over de draagkracht, terwijl zij konden weten dat juist in dieselfde Acta van Middelburg bij art. 163 de *draagkracht der provinciën is aangegeven*, naar welke bepaling de generale deputaten hebben gehandeld toen zij het aandeel van Zuid Holland naar de draagkracht harer kerken bepaalden op *18* procent.

De *generale deputaten* hebben daarin dus volkomen correct gehandeld, maar de deputaten van Zuid Holland gingen buiten hunne *bevoegdheid* en *beschuldigen ten onrechte* de generale deputaten. Juist de beschuldigers miskenden art. 77.4°. en art. 163 der Acta van Middelburg.

Wanneer men ziet op het welvarende Zuid-Holland en dat in vergelijking met het Noorden van ons land en bijvoorbeeld met ons Overijsel, moet het wel bevreemden van de deputaten van Zuid-Holland te vernemen, dat hunne kerken het hoogste punt in de bijdragen voor Art. 13, D. K. hebben bereikt.

Het is te wenschen dat dit beweren op even deugdelijken grond zal rusten als de beschuldiging dat de generale deputaten, Zuid-Holland hebben aangeslagen in strijd met Art. 77.4°. der Acta van Middelburg.

De Scriba der deputaten van Overijsel voor Art. 13 D. O.
C. C. Schut Cz.

Hardenberg, 15 Maart 1901.

Theologische School.

Het College van Hoogleeraren der Theol. School brengt ter kennis van de Kerken, dat, na gehouden onderzoek, op 27 Maart j.l. tot Candidaat in de Theologie bevorderd is de student H. van der Wal, wiens adres is te 's-Heerenbroek (bij Zwolle).

Namens het College vn..
P. Biesterveld, *Secr.*

Inteekenbiljet.

De ondergeteekende, zijnde abonnent op de *Heraut*, verklaart in te teekenen op het werk van **Dr. A. KUYPER, De Gemeene Gratie, geschiedkundig, leerstellig en practisch toegelicht,** in drie deelen octavo; voor den prijs van **negen gulden.**

a. Hij wenscht dit werk te ontvangen zoodra het gereed is, en verbindt zich vooraf den prijs aan het Bureel van *De Heraut* te voldoen.

b. Hij wenscht dit werk te ontvangen in drie afzonderlijke toezendingen, elk van één deel, en verbindt zich daarvoor drie jaren lang, bij elk kwartaal, de abonnementsgelden met *f* 0.75 te verhoogen.

Hij is als abonnent ingeteekend: *c.* bij het Bureel van *De Heraut;*

d. bij den Boekverkooper _____

e. bij den Brievengaarder te _____

Naam en Voornaam: _____

Woonplaats: _____

Adres: _____

P.S. Men wordt verzocht van hetgeen achter de *a* of de *b* volgt, door te schrappen wat men *niet* wenscht, en achter de *c*, *d* of *e* aan te geven in welk geval men verkeert.

Buitenland.

Duitschland. Prof. Volck over de z. g. nieuwere critiek op het Oude Testament.

De hoogleeraar Dr. Volck heeft in een Duitsch blad de vraag aan de orde gesteld, of men bij het godsdienstonderwijs zich al dan niet behoort te schikken naar de resultaten, welke de hedendaagsche schriftcritiek beweert te hebben verkregen. Dan zou men de geschiedenis van het Oude Testament moeten aanvangen bij Mozes; dan behoort men de profeten vóór de wet te stellen, wanneer men alles wat van de patriarchen medegedeeld wordt, naar het rijk van de sagen verwijst. De verhalen die aan de namen van Adam, Noach, Abraham, Izaac, Jacob verbonden zijn, mogen niet zoozeer het eigendom genoemd worden van de oorspronkelijke schrijvers der schriften waarin ze voorkomen, maar van de latere redacteurs, die na de Babylonische ballingschap in Jeruzalem geleefd hebben. Zoo beweert men. En daarom mag men er wel niet aan denken, om, gelijk sommigen willen, het onderwijs in het Oude Testament van de scholen te bannen, maar wel behoort men de stof geheel anders, dan men tot hiertoe gewoon was, te behandelen.

Zoo spreken de mannen der nieuwere critiek, welke Dr. Volck tot onze blijdschap duchtig onder handen neemt. Hoe verklaren de moderne schriftbestrijders het ontstaan van de sagen omtrent de Patriarchen? Zonder zweem van bewijs wordt beweerd dat de personen der aartsvaders „mythische inkleedingen van dagelijks voorkomende of zeldzame natuurverschijnselen" zijn. Of zij zijn oude goden, die men als menschen is gaan voorstellen. Dat bijv. Abraham oorspronkelijk een als God vereerd wezen was, en wel een steen, dien men als fetisch vereerde, gelijk de steen dien de Mohammedanen in Mekka vereeren, en Sara het hol waarin die steen gelegen heeft, zoekt een geleerde, die zekeren naam kreeg, te bewijzen met een beroep op Jesaia 51:1 en 2. „Hoort naar mij, gij die de gerechtigheid najaagt, gij die den Heere zoekt: aanschouwt den rotssteen waaruit gij uitgehouwen zijt, en de holligheid des bornputs waar gij uit gegraven zijt; aanschouwt Abraham ulieder vader, en Sara die ulieden gebaard heeft; want ik riep hem toen hij nog alléén was, en ik zegende hem, en ik vermenigvuldigde hem." Een ander bracht het zoover, dat in Isaac den draak Azhi dahâka ontdekt werd, „een ondier met drie opengesperde muilen, drie koppen, drie oogen en duizend krachten!"

Verstandiger lieden beweerden dat de volksgeest van Israel zich in de voorgeschiedenis heeft afgespiegeld. De oorspronkelijke idealen van alle verhoudingen in het huisgezin zijn daarin te vinden. De huisvader: Abraham. De huisvrouw: Sara. Het bijwijf: Hagar. Het ideaal kind: Isaac. De verhoudingen tusschen bruid en bruidegom en van man en vrouw: Isaac en Rebekka; de huisslaaf en vertrouwde van den heer: Eliezer; de vertrouwde van de vrouw: Debora, de zoogster van Rebekka. Doch hoe zwak zijn deze voorstellingen! De min van Rebekka wordt alleen genoemd wanneer zij sterft. Isaac krijgt Rebekka uit de hand van Eliezer; Rebekka neemt in het huis van haren man een geheel andere positie in als een vrouw toekomt. Sara wordt eerst moeder op hoogen ouderdom en ook dan treedt zij als moeder haast niet op. Ook is de geschiedenis van Jacob vol van schande en ellende, en juist bij hem begint Abraham's nakroost tot een volk te worden. Een „ideaal voorspel van Israel's geschiedenis" kan men in de historie der aartsvaders niet vinden. Het groote dat men bij hen vindt, is het vaste geloof aan de beloften Gods.

Om te bewijzen dat Abraham een historisch persoon is, wijst Prof. Volck op de Assyriologische en Egyptologische onderzoekingen van den laatsten tijd, waaruit blijkt, dat de naam Abraham in den vorm van Aburamu bij inschriften in keilschrift voorkomt, terwijl het verhaal van Kedor Laomer's krijgstocht tegen de Koningen van het Siddimdal door Babylonische monumenten op een wijze wordt toegelicht, welke de historische juistheid van hetgeen we in Genesis 14 lezen, bevestigt.

Ook op inwendige gronden leert Prof. Volck, dat de historische juistheid van hetgeen Genesis leert, moet aanvaard worden.

Dat wij ons hierin verblijden, al zijn wij onkwetsbaar voor de pijlen van de z. g. hoogere critiek, door het inwendig getuigenis van den Heiligen Geest, behoeft geen betoog.

Gemengd nieuws.

Eenige Boedhisten uit Japan hebben een manifest gericht tot de Christenen in verband met den staat van zaken in China. Zij constateeren het feit, dat in het binnenland van China een treurige toestand van regeeringloosheid heerscht en dat het de taak is van de belijders der verschillende godsdiensten het kwaad te genezen, omdat volgens hunne overtuiging de staat van zaken zijn oorsprong vindt in de godsdienstige vraagstukken. De Japansche Boedhisten geven toe, dat de zendelingen groote diensten aan China hebben bewezen, maar ook gaven zij den Chineezen aanleiding tot wantrouwen en vrees. Men zag in hen slechts politieke agenten en voorloopers van Westersche soldaten. Om die vrees weg te nemen, is het noodig dat de zendelingen niet in het minst zich bemoeien met dingen die met de buitenlandsche politiek van hun land in verband staan, en dat zij niet de minste schadevergoeding eischen in geval zij vervolgd worden, maar goed voor kwaad vergelden.

Ook moeten de zendelingen geen moeite doen om de wetten en de sociale organisatie van China te veranderen. Zeker zijn de Chineezen niet daar waar zij wezen moeten, maar het zou een groote fout zijn, indien men hun met geweld de Westersche beschaving zou willen opdringen.

Dat advies, al komt het van Heidenen, is niet te verwerpen.

Winckel.

Voor Kinderen.

EEN BEZOEK.

XII.

Op een avond zat Nikolaas alleen bij zijn moeder, die — dat begreep hij wel — 't niet lang meer maken zou. Hij was niet vroolijk gestemd. Moeder zag liet, en hoe zwak ook, toch trachtte zij hem moed in te spreken.

Dat ging echter niet gemakkelijk. Immers Nikolaas had er te allen tijde zijn hart op gezet vooruit te komen en wel in dubbelen zin; 't ver te brengen. De eerste poging daartoe was hem, gelijk we zagen, wel gelukt, maar zoo, dat hij van harte wenschte, dat het niet gebeurd ware. En nu hij 't op een anderen weg beproefde, brak alles als bij de hand af. Hij moest ledig zitten, hoe gaarne hij ook werken wilde. Hij had geen broodsgebrek, maar 't stuitte hem, in werkloosheid vaders brood te eten. Kortom hij gevoelde zich diep terneder geslagen, al verzweeg hij 't voor moeder, die het echter wel opmerkte.

„Mijn beste jongen," zoo sprak zij eindelijk, na reeds een en ander gezegd, doch weinig antwoord gekregen te hebben, „ik gevoel heel goed wat u drukt. Maar gij moet het in des Heeren hand stellen. Gij hebt niet in zijn wegen gewandeld, en toch, niet waar, bevestigt Hij aan u Zijn woord, dat nu ge Hem zoekt, Hij door u wordt gevonden. Is dat niet zoo?"

„Ja moeder," sprak Nikolaas, die dat in oprechtheid zeggen kon, „en dat is ook nog de eenige troost, die mij overblijft. Ik heb lang buiten den Heere God geleefd, doch Hij heeft zijn hand naar mij uitgestrekt en Hij zal, geloof ik, ook voleinden wat Hij begon, al ben ik het onwaardig. Maar, ziet u, het is verschrikkelijk, hier zoo ledig en onnut te zijn. O had ik mijn jongen tijd maar niet zoo dwaas verspeeld."

„Nikolaas," sprak moeder, „toen de verloren zoon weerom kwam, ontving hem de vader en verweet hem niets. Zulk een is ook de Heere God, gelijk Zijn Woord ons zegt. Dit zult ge ervaren, zoo ge Hem vasthoudt. Hij wil zorgen voor u, op Zijn wijs en tijd, al gaat het misschien heel anders dan gij wenscht. Onthoud dit, ook als ik er niet meer zal wezen."

„O, zeg dat niet, moeder, u kunt nog wel weer beter worden."